

United Nations
Nations Unies

International
Criminal Tribunal
for the former
Yugoslavia

Tribunal Pénal
International pour
l'ex-Yougoslavie

SAŽETAK PRESUDE

(Isključivo za medije. Nije zvaničan dokument)

ŽALBENO VEĆE

Hag, 8. decembar 2010.

Sažetak presude u postupku preispitivanja u predmetu *Tužilac protiv Veselina Šljivančanina*

U nastavku je sažetak presude koju je danas pročitao sudija Meron:

Kao što je najavio sekretar, predmet kojim ćemo se danas baviti je predmet *Tužilac protiv Veselina Šljivančanina*. U skladu sa Nalogom o rasporedu od 1. decembra 2010, Žalbena veće će danas izreći presudu u postupku preispitivanja. Ovo je usmeni sažetak koji ne predstavlja ni zvaničnu, ni merodavnu verziju presude Žalbenog veća, koja će biti objavljena u pismenom obliku i podeljena stranama u postupku na kraju današnjeg zasedanja. Pored toga, ovaj sažetak se neće osvrutati na svako pitanje obrađeno u presudi, već samo na ona ključna.

Činjenični kontekst

Ukratko, činjenični kontekst ovog predmeta je sledeći: Veselin Šljivančanin rođen je 13. juna 1953. u Pavezu, opština Žabljak, u današnjoj Crnoj Gori. U novembru 1991. bio je major u Jugoslovenskoj narodnoj armiji ili JNA. On je takođe bio načelnik organa bezbednosti, kako Gardijske motorizovane brigade, tako i Operativne grupe Jug, koja se obično naziva "OG Jug".

Dana 27. septembra 2007. Pretresno veće II izreklo je presudu o individualnoj krivičnoj odgovornosti za mučenje i ubistvo više od 190 zarobljenika odvedenih iz vukovarske bolnice na Ovčaru. Konkretno, Pretresno veće je konstatovalo da su ujutro 20. novembra 1991. godine te zarobljenike, gotovo sve muškarce, od kojih je velika većina učestvovala u neprijateljstvima, vojnici JNA iz OG Jug odveli iz vukovarske bolnice preko kasarne JNA u Vukovaru u hangar na Ovčari, blizu Vukovara, gde su ih teško zlostavljali.

Pretresno veće je takođe zaključilo da je Mile Mrkšić, u to vreme pukovnik u JNA, na Veselina Šljivančanina preneo ovleštenja za evakuaciju vukovarske bolnice i transport, kao i obezbeđenje zarobljenika, da je Mile Mrkšić rano uveče 20. novembra 1991. izdao naređenje za povlačenje preostalih vojnika JNA koji su obezbeđivali zarobljenike i da je to povlačenje završeno do najkasnije 21:00 čas te večeri. Pretresno veće je utvrdilo da su posle toga u večernjim časovima u noći sa 20. na 21. novembar 1991. zarobljenici izvođeni iz hangara u grupama od po 10 do 20 i odvođeni na obližnju lokaciju, gde je ranije tog poslepodneva bila iskopana jedna velika jama. Tamo su pripadnici teritorijalne odbrane i paravojnih snaga OG Jug streljali najmanje 194 lica. Ubistva su počela posle 21:00 čas i nastavila su se duboko u noć i nakon ponoći. Tela su pokopana u tu veliku jamu, masovnu grobnicu, i ostala su tamo neotkrivena do nekoliko godina posle toga.

Pretresno veće je zaključilo da je Veselin Šljivančanin propustio da zaštiti zarobljenike od zlostavljanja 20. novembra 1991, godine, pre povlačenja vojnika JNA. Utvrdilo je da je Veselin Šljivančanin kriv za pomaganje i podržavanje mučenja kao kršenja zakona ili običaja ratovanja i izreklo mu kaznu od pet godina zatvora. Međutim, Pretresno veće nije gospodina Šljivančanina proglasilo krivim za ubistvo 194 zarobljenika.

Internet adresa: <http://www.icty.org>

Služba za medije/komunikacije

Churchillplein 1, 2517 JW The Hague. P.O. Box 13888, 2501 EW The Hague. The Netherlands

Tel.: +31-70-512-5343; 512-5356 Fax: +31-70-512-5355

Dana 5. maja 2009. godine Žalbeno veće izreklo je Presudu po žalbi u predmetu *Mrkšić i Šljivančanin*, kojom je, između ostalog, potvrdilo osuđujuću presudu Šljivančaninu za pomaganje i podržavanje mučenja kao kršenja zakona i običaja ratovanja, ali je konstatovalo da kazna od pet godina zatvora ne odražava na adekvatan način stepen težine počinjenog krivičnog dela. Žalbeno veće je takođe izreklo dodatnu osuđujuću presudu, uz suprotno mišljenje sudije Pokara i sudije Vaz, zaključivši da je Šljivančanin kriv za pomaganje i podržavanje ubistva 194 zarobljenika kao kršenje zakona i običaja ratovanja. Na osnovu tih zaključaka, Žalbeno veće je poništilo prvobitnu zatvorsku kaznu izrečenu Šljivančaninu u trajanju od pet godina i izreklo, uz izdvojeno mišljenje sudije Pocara i sudije Vaz, novu kaznu od 17 godina zatvora.

U osnovi dodatne osuđujuće presude za ubistvo bili su novi činjenični nalazi u vezi sa Šljivančaninovom *mens rea* za pomaganje i podržavanje ubistva. Oslanjajući se na posredne dokaze, Žalbeno veće je konstatovalo da je, tokom razgovora između Šljivančanina i Mrkšića u noći 20. novembra 1991. godine, Mile Mrkšić morao reći Šljivančaninu da je povukao obezbeđenje koje je JNA pružala zarobljenicima koji su držani na Ovčari. Na osnovu te analize, Žalbeno veće je zaključilo da je Veselin Šljivančanin posedovao *mens rea* za pomaganje i podržavanje ubistva kao kršenje zakona i običaja ratovanja.

Zahtev za preispitivanje

Dana 28. januara 2010. godine, Veselin Šljivančanin je podneo zahtev za preispitivanje Presude po žalbi u predmetu *Mrkšić i Šljivančanin*. U svom zahtevu, Šljivančanin je tvrdio da je Miodrag Panić, potpukovnik i načelnik Štaba Gardijske motorizovane brigade i OG Jug bio spreman da dâ iskaz o razgovoru koji bi bio oslobađajući za Šljivančanina u pogledu dodatne osuđujuće presude za ubistvo. Šljivančanin je izneo tvrdnju da taj iskaz predstavlja novu činjenicu u kontekstu člana 26. Statuta Međunarodnog suda i pravila 119. i 120. Pravilnika o postupku i dokazima Međunarodnog suda. Ovim zahtevom se, između ostalog, tražilo preispitivanje Presude po žalbi u predmetu *Mrkšić i Šljivančanin* i poništavanje dodatne osuđujuće presude izrečene Šljivančaninu.

Žalbeno veće, uz protivno mišljenje sudije Pocara, naložilo je usmeni pretres 3. juna 2010, kako bi se saslušao Panićev iskaz. Na pretresu pred preispitivanje presude, Miodrag Panić je svedočio da je u noći 20. novembra 1991. bio u mogućnosti da prati razgovor i da Mrkšić nije obavestio Šljivančanina o naređenju za povlačenje.

Dana 14. juna 2010. Žalbeno veće je odobrilo Šljivančaninov zahtev za preispitivanje presude uz objašnjenje da nova informacija koju je pružio g. Panić u vezi s razgovorom predstavlja novu činjenicu, koja bi, ukoliko se dokaže, dovela do zaključka o neostvarivanju pravde i eliminisala osnovu za zaključak iz Presude po žalbi u predmetu *Mrkšić i Šljivančanin*, prema kojem je Šljivančanin posedovao *mens rea* za podržavanje i pomaganje ubistva kao kršenja zakona i običaja ratovanja.

Žalbeno veće je 12. oktobra 2010. zakazalo pretres za preispitivanje, na kojem je svedočio veštak Tužilaštva Reynaud Theunens, a strane u postupku su iznele usmenu argumentaciju.

Žalbeno veće utvrđuje da je Panićev iskaz na pretresu za preispitivanje bio verodostojan kako u vezi sa razgovorom, tako i u vezi sa motivima zbog kojih se on javio da svedoči. Njegov opis ova dva elementa je bio koherentan i sadržavao je razuman broj pojedinosti, a njegovo držanje nije sugerisalo da on pokušava da prikrije istinu. Donoseći ovakav zaključak, Žalbeno veće je uzelo u obzir da Tužilaštvo, iako nije predočilo dokaze koji su direktno suprotni verziji razgovora kakvu je izneo Panić, jeste pokrenulo niz

pitanja u kojima se, opšte uzevši, osporava verodostojnost samog Miodraga Panića i koji opravdavaju ozbiljno razmatranje.

Tužilaštvo najdirektnije osporava Panićev iskaz o datom razgovoru time što tvrdi da je Panićev iskaz na pretresu za preispitivanje u suprotnosti sa nekim od njegovih ranijih izjava. Međutim, Žalbeno veće smatra da izjave na koje se poziva Tužilaštvo ili dovoljno poklapaju sa Panićevim iskazom na pretresu za preispitivanje ili da se te razlike mogu objasniti kontekstom u kojem ih je Panić izrekao. Slično time, manje nedoslednosti između Panićevog iskaza na pretresu za preispitivanje, onoga što je ustanovilo Pretresno veće, i iskaza Veselina Šljivančanina pred Pretresnim većem nisu značajne.

Žalbeno veće je s posebnom pažnjom razmotrilo argumentaciju Tužilaštva da je iskaz Miodraga Panića okaljan njegovom sebičnom željom da smanji verovatnoću da će biti krivično gonjen za zločine koje je možda i sam počinio. Međutim, Žalbeno veće ne može da utvrdi postojanje nikakve značajne zaštite od krivičnog gonjenja, za koju je Panić mogao predvideti da će je ostvariti učesćem u ovom postupku preispitivanja. Žalbeno veće napominje da je, kao neko ko je već ranije svedočio, Panić bez sumnje bio upoznat s tim da bi Tužilaštvo moglo da pokuša da javno istakne njegovu potencijalnu krivičnu odgovornost u toku postupka preispitivanja, što bi moglo privući pažnju tužilaca u zemljama iz regiona. Da je Miodrag Panić kao motiv imao želju da smanji rizik od krivičnog gonjenja, kako to sugeriše Tužilaštvo, može se pretpostaviti da ne bi stupio u kontakt sa Timom odbrane Veselina Šljivančanina i ponudio da svedoči u postupku preispitivanja.

Žalbeno veće napominje da Miodrag Panić u svom iskazu pred Žalbenim većem uglavnom nije pokazao sklonost da nekome pripíše krivicu za zločine učinjene nad zarobljenicima. Međutim, Žalbeno veće smatra da su navodi Tužilaštva o tome kako je on pristrasan donekle spekulativne prirode. U iskazu na pretresu za preispitivanje g. Panić nije prikazivao JNA, njene jedinice, g. Mrkšića, g. Šljivančanina ili sebe u posebno povoljnom svetlu. Tužilaštvo tvrdi da su neverodostojni oni aspekti Panićevog iskaza koji nisu direktno povezani sa razgovorom, a posebno u pogledu trenutka kada je saznao za naređenje da se povuku snage JNA, tako da to podriva njegovu verodostojnost u celini. Konkretno, Tužilaštvo tvrdi da je Panićev iskaz o postupcima oficira OG Jug u suprotnosti sa procedurama i postupcima propisanim doktrinom JNA. Međutim, Žalbeno veće podseća na nalaz Pretresnog veća, prema kome činjenice u ovom predmetu otkrivaju često nepridržavanje ustaljenih standarda i procedura JNA na svim nivoima, u raznim vidovima, od samog formiranja i strukture Operativne grupe Jug, pa do pridržavanja zapovedne hijerarhije. U tim okolnostima, razlike između postupaka koje je opisao Panić i onih koje predviđa doktrina JNA ne podrivaju nužno verodostojnost Miodraga Panića kada je reč o tom razgovoru.

Tužilaštvo takođe tvrdi da kontrast između operativnih potreba unutar OG Jug i Panićevog iskaza o njegovom zakasnelom otkrivanju naređenja o povlačenju snaga JNA, kao i nepodudarnosti u Panićevom ponašanju 20. i 21. novembra 1991, dovode u pitanje njegovu verodostojnost kao takvu. Dokazni materijal Tužilaštva pokreće značajne sumnje u istinitost Panićevog iskaza o pitanjima koji se ne tiču razgovora, kao što su njegovi postupci 21. novembra 1991. Sagledani u kontekstu, neki delovi Panićevog iskaza, kako u sklopu postupka preispitivanja, tako i pred Pretresnim većem, mogli su biti motivisani Panićevom željom da se zaštiti od eventualnog krivičnog gonjenja. Međutim, Žalbeno veće podseća da nije predočen nijedan uverljivi motiv zbog kojeg bi Panić samoinicijativno dao lažni iskaz o razgovoru. Štaviše, kako je Žalbeno veće već napomenulo, čini se da je odluka Miodraga Panića da na pretresu za preispitivanje svedoči o razgovoru verovatno bila protivna njegovim ličnim interesima. Žalbeno veće nadalje podseća da je utvrdilo kako je Panićev iskaz o razgovoru bio koherentan i da njegovo ponašanje nije ukazivalo na to da on govori neistinu. U tom kontekstu, Žalbeno veće smatra da verodostojnost

Miodraga Panića, kada je reč o razgovoru, nije umanjena potencijalnim nepodudarnostima iz drugih delova njegovih iskaza.

Iz gore navedenih razloga, Žalbeno veće konstatuje da je iskaz Miodraga Panića verodostojan što se tiče razgovora i da je stoga ta nova činjenica o kojoj je Panić svedočio dokazana. Žalbeno veće podseća na svoj prethodni nalaz o tome da bi posledice te nove činjenice koju je izneo Panić, ukoliko se ona dokaže, bile takve da bi njeno zanemarivanje dovelo do neostvarivanja pravde. U tom smislu, Žalbeno veće dodaje da je dopunska osuđujuća presuda za ubistvo bila zasnovana, kako na definisanju okvira Šljivančaninove dužnosti da štiti zatovrenike, tako i na zaključku Žalbenog veća da je Šljivančanin posedovao *mens rea* za pomaganje i podržavanje ubistva kao kršenje zakona i običaja ratovanja. Žalbeno veće dalje napominje da je nalaz o Šljivančaninovoju *mens rea* počivao na zaključku da je jedino razumno tumačenje na osnovu postojećih posrednih dokaza bilo to da je Mrkšić tokom razgovora obavestio Šljivančanina o naredbi za povlačenje. Nova činjenica o kojoj je svedočio g. Panić čini ovakav zaključak neodrživim i stoga dovodi u pitanje nalaz iz Žalbene presude u predmetu *Mrkšić i Šljivančanin* o tome da je Šljivančanin kriv za pomaganje i podržavanje ubistva kao kršenje zakona i običaja ratovanja. U skladu sa tim, Žalbeno veće ukida dodatnu osuđujuću presudu za ubistvo.

Odmeravanje kazne

Žalbeno veće podseća na to da je u Žalbenoj presudi u predmetu *Mrkšić i Šljivančanin* konstatovalo da kazna od pet godina zatvora za pomaganje i podržavanje mučenja, koju je izreklo Pretresno veće, ne odražava adekvatno težinu zločina koje je Šljivančanin počinio. Žalbeno veće je stoga poništilo prvobitnu kaznu od pet godina zatvora izrečenu Šljivančaninu i izreklo mu, uz suprotno mišljenje sudije Pocara i sudije Vaz, novu kaznu od 17 godina zatvora. Pošto je Žalbeno veće sada ukinulo dodatnu osuđujuću presudu za ubistvo, što je činilo delimičan osnov za povećanje Šljivančaninove kazne, Žalbeno veće mora da razmotri da li treba da se preinači kazna od 17 godina.

Žalbeno veće smatra da ukidanje dodatne osuđujuće presude za ubistvo značajno umanjuje Šljivančaninovu krivicu i čini neophodnim preinačenje kazne. Žalbeno veće ipak konstatuje da je zlostavljanje zarobljenika koje je Šljivančanin počinio izuzetno težak zločin.

Sada ću pročitati punu verziju Dispozitiva Presude koju je donelo Žalbeno veće u postupku preispitivanja. Gospodine Šljivančanin, molim Vas, ustanite.

Dispozitiv

Iz gore navedenih razloga, **ŽALBENO VEĆE, U SKLADU SA** članom 26. Statuta Međunarodnog suda i pravilima 119. i 120. Pravilnika o postupku i dokazima,

RAZMOTRIVŠI pismene podneske strana i argumentaciju koju su iznele u postupku preispitivanja,

NA OTVORENOJ SEDNICI,

ODOBRAVA preostali deo zahteva za preispitivanje,

PONIŠTAVA Veselinu Šljivančaninu osudu za pomaganje i podržavanje ubistva 194 zarobljenika,

UKIDA kaznu u trajanju od 17 godina zatvora, koju je Žalbeno veće izreklo Veselinu Šljivančaninu i **IZRIČE** novu kaznu, uz suprotno mišljenje sudije Pocara, od 10 godina, s tim da se, u skladu sa pravilom 101(c) Pravilnika, u to uračuna vreme koje je već proveo u pritvoru,

POTVRĐUJE da žalbena presuda u predmetu *Mrkšić i Šljivančanin* ostaje na snazi u svim ostalim aspektima.

Sudija Meron prilaže saglasno mišljenje.

Sudija Gúney prilaže i saglasno mišljenje.

Sudija Pokar prilaže delimično suprotno mišljenje.

Gospododine Šljivančaninu, možete sestiti.

Sada ću zamoliti sekretara da podeli primerke Presude svim stranama u ovom predmetu. Ovo zasedanje Žalbenog veća Međunarodnog krivičnog suda za bivšu Jugoslaviju se ovim završava.
